

Spis treści

	1
Wstęp	7
Prolegomena	11
Zakres refleksji	11
Refleksje o materii jako tworzywie architektury	12
Czym jest ceramika budowlana?	14
Osiem aspektów unikat, czyli jak rozpoznać strycharskie kurioza	16
Jakie znaczenie ma dla nas nietypowa ceramika budowlana?	21
Ceramika budowlana jako stymulator intelektualny	22
<i>Homo murator</i> ; twórca kultury	23
Rozdział 1. Ceramika murowa: surówka, saman, cegła, pustak	25
1.1. Klasyfikacje	25
1.2. Wymiary	27
1.3. Zarys najstarszej pozaeuropejskiej historii ceglarstwa	32
1.4. Opinia Witruwiusza o antycznej cegle	34
1.5. Powitruwiańskie dziedzictwo technologiczne w zakresie ceglarstwa	37
1.6. Gлина – podstawowy surowiec strycharski	39
1.7. Piasek – podstawowa domieszka do glinianych zapraw strycharskich	41
1.8. Inne domieszki aplikowane do zapraw strycharskich	42
1.9. Przygotowywanie zaprawy strycharskiej	48
1.10. Formowanie surówek	49
1.11. Utrwalanie cegieł: prasowanie, ubijanie, suszenie, wypalanie, „kucie”	52
1.12. Testowanie i wykorzystanie wyrobów	72
1.13. Ocena strycharskiego dziedzictwa technologicznego	76
1.14. Obecne zastosowania nietypowych surowców i wyrobów strycharskich	77
1.15. Zastosowania nietypowych lub dawnych technologii i maszyn strycharskich	82
1.16. Na marginesie...	84
Rozdział 2. Dachówki	85
2.1. Dawne dachówki wypalane	85
2.2. Etapy wyrobu dachówek	86

2.3.	Standardowe zaprawy gliniane do strychowania dachówek	88
2.4.	Ulepszenia zapraw strycharskich do dachówek	89
2.5.	Formowanie wyrobu	90
2.6.	Suszenie, wypalanie i testowanie	90
2.7.	Dachówki szklwione	91
2.8.	Dachówki siwe	92
2.9.	Barwienie dachówek	93
2.10.	Dachówki z gliny surowej (<i>gonty gliniane, glinoszkudły</i>)	95
2.11.	Dachówki cementowo-gliniane	98
2.12.	Dachówki cementowe i pochodne	99
2.13.	Olejna impregnacja dachówek	100
2.14.	Smolna impregnacja dachówek	101
2.15.	Podsumowanie materiałoznawstwa strycharskiego	102
2.16.	Niuanse dekarские	102
2.17.	Niestandardowe zastosowania dachówek	103
Rozdział 3. Garnki i kafle garnkowe		107
3.1.	Garnki konstrukcyjne (odciążające)	108
3.2.	Hipoteza akustyczna	111
3.3.	Dyskusja	112
3.4.	Hipoteza fizykotermiczna	114
3.5.	Inne hipotezy	115
3.6.	Rozpowszechnienie garnków budowlanych	117
3.7.	Czy tylko garnki?	118
3.8.	Czy tylko sakralia?	119
3.9.	Garnkowe nasady kominowe	120
3.10.	Odpady garncarskie jako budulec i surowiec budowlany	121
3.11.	Podsumowanie na temat alternatyw garncarskich w budownictwie	121
Rozdział 4. Kafle płaskie, piecowe i wyroby ognioodporne		123
4.1.	Kafle posadzkowe i elewacyjne	124
4.2.	Najstarsze kafle piecowe wyrabiane na kole (garnkowe i miskowe)	128
4.3.	Rozwój form i ornamentyki (kafle kratowe, arkadowe i maswerkowe)	130
4.4.	Kafle o podstawie prostej (płytowe)	132
4.5.	Piece z wielkogabarytowej ceramiki szlachetnej	134
4.6.	Kafle piecowe w XVIII i XIX wieku	134
4.7.	Wyroby szamotowe	138
4.8.	Podstawowe zamienniki wyrobów szamotowych	140
4.9.	Inne niuanse kaflarstwa	141
4.10.	Podsumowanie na temat alternatyw kaflarskich	142
Rozdział 5. Polewy, czyli szkliwa		143
5.1.	Wstępny zarys technik glazurniczych	143
5.2.	Tradycyjne polewy garncarskie (ołowiowe i ołowiowo-cynowe)	145
5.3.	Fryty	148
5.4.	Ogólne zasady barwienia polew	149

5.5. Dawne receptury polew barwionych	150
5.6. Polewy niskoołowiowe	156
5.7. Alternatywne (bezołowiowe) polewy do ceramiki	157
5.8. Nietypowe domieszki do polew	160
5.9. Podsumowanie	161
Rozdział 6. Budowle monolityczne	163
6.1. Budowle monolityczne w dawnych Indiach	163
6.2. Budynki z ceramiki monolitycznej w Karpatach	166
6.3. Budynki z ceramiki monolitycznej w Polsce	166
6.4. Monolityczne piwnice ceramiczne	167
6.5. Mielerze	168
6.6. Prehistoryczne budowle z ceramiki monolitycznej	168
6.7. Dyskusja	169
6.8. Konstatacja	170
Rozdział 7. Refleksje i wnioski	171
7.1. Wychowani wśród dachówek i cegieł	172
7.2. Ceglany znaczy lepszy	173
7.3. Od intuicji budowlanej do architektury opartej na abstrakcji i logice	174
7.4. Ceramika budowlana w dobie obecnej	175
7.5. Podsumowanie analizy nietypowych technologii i budulców ceramicznych	178
Streszczenie	181
Summary	186
Bibliografia	189
Spis ilustracji	201